

Talmanskonferensens förslag TKF 1/2021 rd

Talmanskonferensen

Talmanskonferensens förslag till tillämpning av 8 a kap. i riksdagens arbetsordning

Till riksdagen

MOTIVERING

Inledning

Riksdagen kan med stöd av 80 a § i riksdagens arbetsordning (40/2000) på ett förslag av talmanskonferensen som har understötts av minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och efter att ha inhämtat grundlagsutskottets ställningstagande, åt gången besluta om en period på högst tre månader under vilken bestämmelserna i 8 a kap. i riksdagens arbetsordning om distansarbete under exceptionella förhållanden ska tillämpas på riksdagsarbetet. Talmanskonferensen kan också föreslå att kapitlet ska tillämpas bara delvis till exempel så att endast bestämmelserna om utskottssammanträden på distans eller om omröstning i plenum på distans ska tillämpas. (TKF 3/2020 rd, s. 11).

En förutsättning är att det är nödvändigt att införa bestämmelser om distansarbete för att trygga riksdagens funktionsförmåga vid en synnerligen allvarlig pandemi.

Avsikten är att tröskeln för att tillämpa bestämmelserna i det närmaste ska motsvara tröskeln för att tillämpa beredskapslagen (1552/2011) (GrUB 23/2020 rd, s. 4).

Existensen av en pandemi är inte automatiskt en grund för att kapitlets bestämmelser ska vara tillämpliga. En pandemi påverkar inte nödvändigtvis i sig riksdagens funktionsförmåga, och i så fall är det inte aktuellt att tillämpa det föreslagna kapitlet. (TKF 3/2020 rd, s. 9)

Det ska vara nödvändigt att börja tillämpa bestämmelserna för att garantera att riksdagen kan fungera. Det räcker således inte med att det är behövt eller kanske till och med till fördel att riksdagen arbetar på distans. Det ska vara nödvändigt och nödvändigt uttryckligen för att garantera riksdagens funktionsförmåga, inte för att uppnå andra syften. Nödvändigheten inbegriper tanken på att metoden ska väljas i sista hand. Bestämmelserna i kapitlet kan börja tillämpas endast om det inte finns andra sätt att garantera att riksdagen kan fortsätta att fungera. (TKF 3/2020 rd, s. 11).

Riksdagens funktionsförmåga kan äventyras på olika sätt under exceptionella förhållanden. Det kan exempelvis vara fråga om att riksdagen av någon anledning inte kan sammanträda på sedvan-

Talmanskonferensens förslag TKF 1/2021 rd

ligt sätt i riksdagshuset eller att ett sådant sammanträde i sig äventyrar riksdagens funktionsförmåga. Det kan bli nödvändigt att se till att riksdagen kan fungera genom att förhindra att en farlig smittsam sjukdom sprids bland riksdagsledamöterna och den personal som upprätthåller riksdagens verksamhet. (TKF 3/2020 rd, s. 11).

Omröstning i plenum på distans och utskottssammanträden på distans utgör undantag från riksdagens normala arbetssätt, och dessutom är distansarbetet i sig förknippat med risker exempelvis med tanke på informationssäkerheten i verksamheten. Därför måste beslut om att bestämmelserna om distansarbete ska börja tillämpas bygga på noggrann prövning. (TKF 3/2020 rd, s. 11).

Situationen i landet

Vid pandemin orsakad av covid-19-viruset är det fråga om en särskilt allvarlig smittsam sjukdom med mycket stor spridning. I Finland har det fram till den 5 mars 2021 bekräftats 60 904 fall av covid-19, av vilka sammanlagt 1 295 orsakats av muterat coronavirus som sprider sig lättare. Det har bekräftats 767 virusrelaterade dödsfall. Den 5 mars 2021 var antalet insjuknade patienter som fick sjukhusvård 239 i hela landet, och 38 patienter fick intensivvård.

Den regionala förekomsten av viruset har ökat i 15 regioner (av 21) under en uppföljningsperiod på 14 dagar (17.2—2.3) jämfört med föregående period (3—16.2). Över 100 nya fall har konstaterats i sjukvårdsdistrikten för Helsingfors och Nyland, Egentliga Finland, Satakunta, Birkaland, Norra Österbotten, Vasa, Päijänne-Tavastland, Södra Karelen, Egentliga Tavastland, Södra Savolax och Mellersta Finland samt i landskapet Åland. Förekomsten minskade eller förblev densamma i 6 regioner. Under den senaste uppföljningsperioden på 14 dagar har nya fall konstaterats i alla regioner.

Den 1 mars 2021 konstaterade statsrådet i samverkan med republikens president att det råder undantagsförhållanden i Finland på grund av en pandemi som till sina verkningar kan jämföras med en synnerligen allvarlig storolycka och som avses i 3 § 5 punkten i beredskapslagen (1552/2011). För att hantera sjukdomsläget utfärdade statsrådet den 5 mars 2021 två ibruktagningsförordningar enligt 6 § i beredskapslagen om att vissa bestämmelser i II avdelningen i beredskapslagen ska börja tillämpas.

Situationen i riksdagen

Ett smittfall har konstaterats i riksdagen under det pågående riksmötet 2021. Tidigare har några smittfall konstaterats, och några personer har ansetts bli exponerade för smitta. Erfarenheten har visat att om en person som konstaterats vara infekterad är närvarande vid utskottssammanträden eller i riksdagens lokaler, leder det till ett behov av att förordna åtminstone frivillig karantän för flera personer. Om riksdagsledamöter och personer som upprätthåller riksdagens funktioner insjuknar i eller exponeras för viruset, kan de inte arbeta på sedvanligt sätt i riksdagens lokaler utan att äventyra andra människors hälsa. Antalet insjuknade och exponerade och risken för en ökning av antalet äventyrar riksdagens funktionsförmåga på det sätt som avses i 80 a § i riksdagens arbetsordning.

Talmanskonferensens förslag TKF 1/2021 rd

Åtgärder för att begränsa spridningen av viruset

Riksdagen har genomfört ett flertal åtgärder för att hindra spridningen av viruset bland ledamöterna och andra som arbetar i riksdagen. Utskotten har bland annat fått tillgång till större mötesrum än normalt, riksdagsgrupperna har avtalat om begränsade närvaroarrangemang vid riksdagens plenum, markerade platser med tillräckliga säkerhetsavstånd har använts i plenisalen, plenisalens åhörarläktare har tagits i ledamotsbruk med tanke på mer omfattande omröstningar, användning av munskydd i plenum och utskottsmöten har rekommenderats, antalet ersättare i utskotten har utökats, utlands- och inrikesresor i anslutning till riksdagsarbetet har ställts in, distansarbetet har utökats och besöken av utomstående i riksdagens lokaler begränsats.

Utskotten har börjat använda verktyg för distansarbete och med hjälp av dem börjat hålla inofficiella möten där de inte fattar beslut. Under 2020 års riksmöte höll utskotten sammanlagt 502 inofficiella distansmöten. I början av mars hade utskotten hållit 78 officiella och 149 inofficiella möten under pågående riksmöte.

Viruset förekommer och sprider sig i hela landet, och åtgärderna i riksdagens lokaler kan inte ensamma förhindra att personer som arbetar i riksdagen exponeras för viruset. Därför är det nödvändigt att minska risken för att ledamöter och andra som arbetar i riksdagen exponeras för viruset. Det kan göras genom att införa en möjlighet för utskotten att hålla officiella sammanträden på distans, vilket minskar behovet av arbetsresor och risken för att viruset sprids genom kontakter på arbetsplatsen. Talmanskonferensen anser dock att det är tillrådligt att utskotten på officiella sammanträden på distans utöver brådskande och andra nödvändiga ärenden tar upp endast ostridiga frågor till avgörande behandling.

Slutsats

Talmanskonferensen anser av ovan anförda skäl att det för att trygga riksdagens funktionsförmåga är nödvändigt att i utskottsarbetet ta i bruk bestämmelserna i 8 a kap. i riksdagens arbetsordning om utskottssammanträden på distans.

Utvecklingsutsikterna för sjukdomsläget talar för att bestämmelserna om distansarbete ska tillämpas under den tid som är tillåten enligt 80 a § i riksdagens arbetsordning på så sätt att de gäller till och med den 31 maj 2021.

Utskottssammanträde på distans kan hållas med hjälp av de datatekniska verktyg och förbindelser som talmanskonferensen godkände den 1 december 2020 (Talmanskonferensens beslut om datateknik för distansarbete i riksdagen under exceptionella förhållanden) och med iakttagande av talmanskonferensens anvisningar av den 1 december 2020 om distansarbete i utskottet under exceptionella förhållanden (PmNP 127/2020 vp).

Talmanskonferensens förslag

Talmanskonferensen föreslår att på utskottsarbetet tillämpas bestämmelserna i 8 a kap. i riksdagens arbetsordning om utskottssammanträde på distans den 14 april—31 maj 2021.

Talmanskonferensens förslag TKF 1/2021 rd

Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till grundlagsutskottet för ställningstagande.

Talmanskonferensen föreslår

att ärendet remitteras till grundlagsutskottet för ställningstagande.

Helsingfors 6.4.2021

Riksdagens talman Anu Vehviläinen
Riksdagens generalsekreterare Maija-Leena Paavola